

*Ski
kannet*

Suonion

RUNOELMIA.

II.

Helsingissä,
Theodor Sederholmin kustannuksella.

J. W. Euström

Suonion

RUNOELMIA.

II.

Helsingissä,
Theodor Sederholmin kirjapainossa,
1869.

STORION

Armattoni

Näytetty: *L. Heimbürger.*

II.

Helsingissä.

Paavolaisen Kirjainpäästön Kirjainpäästön

1868.

Armaalleni.

Pyhää pantuna tult' on pohjaan nuorukais-rinnan,
Luojan enkelien lahja lempeileväin.
Kuonast' erite luo se kullan kiiltävän pinnan,
Uhrisavuna vie sielun taivohon päin.
Ilmahan korkeellen sen leimu loistava entää,
Valkaisee valoneen yötäkin pime'impää;
Ympäri manteren, maan sen säihkyvät säkenet lentää,
Sydän jäätynehin syttymättä ei jää.
Mut voi poloa, voi, jos lieden se hurjana heittäis,
Raivoten rauniot vaan jäljiks jättävä ois!
Voi myös, voi, tomu maan jos pyhän valkean peittäis,
Tuli jos taivahinen turhaan sammuisi pois!
Viaton Vestali Sä, oi tule ja tultani varjoo,
Viritä väsäyvää, hillitä hurjenevaa!
Siunauksena näin se valoa, lämpöä tarjoo,
Herran asehena suurta toimehen saa.

Ne ovat vait.

Sä lausuit: ”lempi-onneas
 Kadehdin totta tosiaan!
 Kun kuultelen sun lauluja,
 Lemmestä yhä kuulla saan.
 Sua tänään Kaisa katselee,
 Huomenna Aina halailee,
 Taas toiste Valpuri suo suuta,
 Näin joka laulu tuopi uutta.
 Kylässä tokko yhtään lie,
 Jot’ ei sun luokses lempi vie!”

Ma huokasin: ”ah jospa vaan
 Minulla yksikin kulta ois!
 Sitähän aina huudetaan,
 Mimmoista vasta saada sois.
 Jotk’ omakseen jo kullat sait,
 Ne ovat vait, ne ovat vait!”

Karkuri.

On musta yö, on synkkä syksy-yö;
 Rajusti rankkasade maahan lyö,
 Vinhasti vinkuu ääni myrskytuulen.
 Kaikk' ihmiset jo meni levollen,
 Elävät piilohon. Mut — mitä kuulen! —
 Metsässä on kuin kävis ihminen!

Jo näen: tuossa läheneepi mies
 Taloa yksinäistä, se kenties
 On matkustaja eksynyt, hän varmaan
 Yömajaan pyrkii, ilomielissään
 Jo toivoo kohta helmaan unen armaan
 Vaivoista matkan päästä lepäämään.

Mut ovellempa astuvan ei näy —
 Sivuitse hiljaa hiipien hän käy,
 Ja seisahtuupi ikkunaisen alle. —
 Mit' aikoo hän, se ehkä rosvo on,
 Mi talonvälle syvään nukkuvalle
 Tuo ryöstön, tuopi murhan, kunnoton!

Sen näyttää koko muoto; partansa
 Tuo pitkä, siivoomaton, sakea;
 Likaiset ryysyt kulunehen puvun;
 Reikäinen kate pörhettyisen pään;
 Ja liike levoton, mi Kainin suvun
 Eroittaa muista ihmis-veljistään.

Ken oli tuo? Hän rosvo, murhamies
 Todella oli. Moni täällä ties
 Jutella vielä töistä Korven Kustan,
 Vuoskymmen vaikka siitä vierryt on.
 Ijäti näin on jälki veren mustan
 Pois pesemätön, kuluttamaton.

Ei ollut aikanansa julmempaa,
 Ei ketään hirmutöistä kuulumpaa.
 Helpommin hengitettiin koska tiettiin:
 Jo Korven Kusta vangiks saatihin,
 Jo Siperian vuorten pohjaan vietiin,
 Mist' ei voi päästä hengin elävin.

Mut onpa taas hän tänne osannut,
 Maan altakin nyt jälleen palannut
 Työhönsä vanhaan. Kädessäns' on rauta;
 Sill' ikkunalta luukun murtaa pois --
 Poloiset nukkujat, ah, jospa auttaa,
 Unesta teitä herättää jos vois!

Mut ihme! liesi puolisammunut
 On miehen kasvot täysin valaissut:

Eip' ollut sen, ken murhamiellä tuli,
 Tää katse lempeä ja suruinen!
 Ja yhä lempeemmäks se vielä sulii,
 Ja kyynel viimein vierii poskellen.

Hän katsoi, katsoi, vilkkumatta pois,
 Kuin sieluuns' imeä tään näön sois:
 Tuvassa nukkui kaikki rauhaisasti
 Sit' unta, jonka puhdas sydän suo. —
 Näin katsoin, seisoi Kusta aamuun asti,
 Vaan sitten astui nimismiehen luo:

”Ma olen Korven Kusta. Rautas tuo!
 Käsiini pane tuttavani nuo!
 Ja laittakaatte sitten vaikka minne!
 Palanut tuolla mielen' oli vain
 Yhdenkin kerran vielä päästä sinne.
 Miss' äidin sylissä istuskella sain!”

Sotamies-laulu.

No, miehet, miekat naulahan
 Nyt pankaa riippumaan!
 Käs' vasen neidon kaulahan,
 Pikari oikeaan!
 Kuin syksyn kukka kerkeä
 On sotamiehen elämä,
 Sen mettä pitää imeä,
 Kun vielä kukoistuu.

Mi haitta, josko juotanee
 Nyt liika pisara —
 Se verenämme vuotanee
 Jo maahan huomenna.
 Siis juokahamme, veikkoset,
 Ett' tappelussa punaiset
 Ei ehtyis veren lähtehet
 Tok' ennen aikojaan!

Jos huuleen huuli haipunee,
 Hiis sitä moittikoon —

Pianpa päämme vaipunee
 Maan kylmään kainaloon.
 Siis lempikäämme, veikkoset,
 Siis suudelkaamme, poikaset,
 Kun vielä huulet lämpöiset
 Nyt suuta tarjoaa!

Nyt on aika arastella.

Kukin kääntynyt ihon alle
 Syvästi sydämiä kääntäen
 Lähön perheen lämpöä
 Lämpöäni, vankkareita
 Terveen laulun lausua
 Kukaan kukaan ei kukaan
 Nyt on aika arastella
 Aika antaa aikaa lausua
 Hinnasta huolimatta
 Luokasta riippomatta
 Koska on kukaan kukaan
 Päivä riittää päivän
 Annanko olemaan kukaan
 Voi tulla se kukaan
 Ei tulla se kukaan
 Ei tulla se kukaan
 Vaan tulla se kukaan
 Ah, kukaan se kukaan
 Kukaan se kukaan

Nyt on aika armastella.

Kukka kuihtuvi ihana
 Syksyn synkeän käsissä;
 Liedon perhon liipoittimet
 Runneltuupi, raukeaapi
 Talven kourissa kovissa.
 Kultaseni, kaunoiseni,
 Nyt on aika armastella,
 Aika suuta suikkaella,
 Hunajata huuliltasi
 Imeskellä ahnehesti,
 Kosk' on kerkeän keväimen
 Päivyt vielä paistamassa,
 Aurinko alenematta!

Rantakalliolla keväällä.

Sä siintävä sininen reuna,
 Tuoll' takana talvisen jään,
 Oi milloin, oi milloin sun Louna
 Tuo rantahan maa-paran tään?
 Taas toivoa taivahisinta
 Jo sykkii sydämeni,
 Taas huojeni huoleva rinta,
 Kun välkkehes lähenevi.

Mut mitä! — mi äkkiä poisti
 Taas ihanan näön, min näin,
 Tuon kultaisen sinin, mi loisti
 Eess' silmien imehtiväin?
 Vai tyhjäkö oiskin se ollut
 Mun mieleni kuvitus vaan,
 Värillä taivahan tullut
 Vaan poloa pilkkailemaan?

Ah, jospa kuin merien myrsky
 Käsvarthen' nyt väkevä ois,

Koht' aaltojen ankara hyrsky
 Jää-peittehen murtaisi pois!
 Tai aurinkona jos hetken
 Vaan paistaa lempeni sais,
 Jo laivat riemuten retkeen,
 Taas tuttuhun kiiruhtais!

Mut linnuks luotu ma lienen
 Pääll' lumien visertämään;
 Ei voimat peipposen pienen
 Saa kesää rientelemään;
 Näin laulaa toki hän taitaa:
 "Oi toivo, se tyhjiin ei käy!
 Kyll' Luoja sun kevähäs laittaa,
 Vaikk' aina ei siintävän näy!"

Tottelemattomat jäsenet.

Jäsenillein vihastuen virkoin:

”Voipa teitä, pahat palkkalaiset,

Orjat uskottomat, pettäväiset!

Toista teille käsken, toista teette:

Jalat Lindan luo mun aina vievät,

Vaikka kuinka pyrin pakoisalle;

Lindan puolehen myös silmät siirtyy,

Josko luonen taivaasen tai maahan;

Poski hehkuu, rinta huokoavi,)

Tuovat sala-tunteheni ilmi.

Aikaa arvannut ois Linda kaikki,

Jos ei suuni tok’ ois uskollisna,

Sanois muita valhettelijoiksi.” —

Nuhdellessain näin jäseniäni,

Linda äkkipäätä vastaan astui.

Nytpä suukin petti, huus: ”Oi armas!”

Kova rangaistus.

Neito:

”Hyi, poika häijy, rinnastain
Sä ryöstit sydämen;
Sua ilkiöt’ en ikinä,
Nyt päästä irrallen!”

”Sä olet aarteen’ armaimman,
Kalleimman ryöstänyt;
Siit’ otan iki-orjaksein
Ma sielus, ruumiis nyt.”

”Kovasti sormes sidottu
On kultapaulahan,
Ja kahleheksi kytketyt
Käsvartein kaulahan.”

”Varkailla muilla leipää on
Ja vettä ruokanaan;
Sun rangaistukses julmempi, —
Saat suuteloita vaan.”

Poika :

”Oi neiti, rangaistukseni
 On tosin armoton,
 Ja sielukin ett’ orjana,
 Se kauhe’inta on.”

”Niin vahvast’ onpi vangittu
 Mun sielun’ että sois,
 Jott’ ijät kaikki kestävä
 Tää orjuutensa ois!”

Armasta odottaessa.

Istun ikävissäni,
 Kauan kulta viipyvi,
 Verkkaan aika vierevi —
 Riennä, aika, riennä!

Riennä linnun lentimin,
 Sotkan siivin nope'in —
 Verkkaan vieret kuitenkin —
 Riennä, aika, riennä!

Tulipa jo kultani,
 Lepää kainalossani,
 Mailma kaikk' unohtuvi —
 Viivy, aika, viivy!

Pikku Julius vainaa.

Mamman Luli pikkarainen
 Läksi maailma-matkalleen,
 Mut jo pian lapsukainen
 Väsyi pienin jalkoineen.

”Syliin, syliin!” itki Luli;
 ”Enemp’ astua en voi!”
 Kohta enkeli jo tuli,
 Lepoon Lulin päästä soi.

Neuvo.

Närkästyen neito lausui
 Pojallensa pilkkasuulle:
 ”Mikä turva on sinussa?
 Olet heinä heiluvainen,
 Kaikkia kumartavainen! --
 Miten luottaisin sinuhun?
 Olet laine läikkyväinen: --
 Lempen' aallollen asetan,
 Pian aalto pettänevi. --
 Olet lieto perho-lintu:
 Kukkaa kerran suutelevi,
 Muihin sitten lentelevi!”

Poika vastas pilkkasuinen:
 ”Vähäpä turvaa vesassa,
 Heinäsessä heiluvassa --
 Ota kanto turvaksesi!
 Vankka kanto on tukena,
 Jos ei juuri kaunokainen, --
 Musta, paksu ja rypinen. --

Paha aalloilla asua:
 Yhä laine läikkyilevi —
 Jäähän luottosi aseta,
 Jää ei läiky lainehena,
 Josko kylmiikin kuvetta. —
 Älä usko perhokaista,
 Lieto kun lepertelevi,
 Ota toukka toveriksi!
 Se on aina uskollinen,
 Se ei luotas lennäkänä,
 Josko syöpikin sydämes.”

Neidon rukous.

Yksi kultaa kiiltävää rukoelevi,
 Toinen ankaraa anovi valtikasta,
 Viisautta Salomo kuningas suuri
 Pyys polvillansa.

Mitpä ma rukoellen, neito raukka?
 Sydämeni soisin lähteeks puhtaimmaksi,
 Sulokuvan armaan sulhaseni siihen
 Ain' asumahan!

Clarens'in hautausmaalla *)

Tule tänne, joka haet rauhaa!
 Muualla jos kuinka riidat pauhaa,
 Täällä vihat viihtyy, sodat lakkaa,
 Yhdess' eroitetut makaa.

Venään, Puolan, Franskan, Saksan kansaa
 Täällä lepää rinnoin rauhassansa;
 Uskoillakin, toisiaan mi vainoo,
 Tääll' on sija yksi, ainoo.

Tule tänne, joka haet rauhaa!
 Täällä ei maan riidat enää pauhaa;
 Suuren sanan näät jo täytetyksi:
 Yksi paimen, lauma yksi!

---

*) Clarens on kylä Geneve-järven rannalla, missä lämpimän ilman-alan tähden paljon muukalaisia asuu talvella.

*) Ainoa hetki.

Mä hetken vain
 Sun nähdä sain,
 Vaan kuvas ei katoa muistostain.

Näin hetken on työ,
 Kun salama lyö,
 Mut ijäks jäljen se puuhun syö.

Oi riemuisaa,
 Oi katkeraa,
 Oi hetkeä yhtä ja ainoaa!

Unhoittaa pois
 Sit' en mä vois,
 Vaikk' kuolon mulle se muisto tois!

Vakoja.

(Tositapaus äsköisestä Saksan sodasta.)

Kentältä Langensaltzan kuului pauhinata,
 Taisteltiin siellä juuri sotaa tuimimpata;
 Hannoverinpa riveissä yht' äkkiään
 Yks mies siviili-pukimessa keksitään.

”Ken olet, mistä, miksi?” hälle tiuskatahan.
 ”Sä vapiset! — Aa! vakoja sä olet! Rahan
 Toivossa haet tietoja! No, maltappas,
 Voit paikalla nyt saada palkan vaivastas!”

Kätensä sidotahan selän taakse kohta,
 Ja nauraa irvistäin he sitten vangin johtaa
 Sakeimpaan luotituiskuhun. ”Jo lentää, kas,
 Sun palkkas tuolta, poimi maasta mammonas!”

Viattomuuttaan vakuuttaa hän itkein — turhaa!
 Ei armo mieless' ole heillä, on vaan murhaa —
 Kun vaipuu voimatoinna, ylös jällehen
 Hän ajetaan siks kunne kaatuu verehen.

Rauhainen kylvälskäär' oli raukka ollut,
 Ja haavoitettua vaan saattain sinne tullut.
 Palkaksi rauhan, rakkauden työnsä sen
 Hän kuoleman sai julman, häpeällisen.

Oi ihmiskunta, ken voi lukeakaan vamma,
 Joit' yhä repii viha, käärme myrkkyyhammas,
 Mi huokuin epäluulon sumut sakeat
 Mustaapi syyllisiksi myös viattomat!

Suurelle herralle.

Kuin paksu pilvi peittänyt
 Meilt' olet auringon,
 Ja varjon valjun heittänyt
 Sun kansas elohon.
 Sä maasi hikihelmet joit,
 Siit' olet aittunut;
 Sä veljiesi veren söit,
 Siit' olet paisunut.

Mut Ukko vihan valkeat
 Kun kerran virittää,
 Sä, pilvi paksu, halkeat,
 Ja taivas selkiää.

Pohjolan valkeneminen.

(Laulettu Porthan-juhlassa Marrask. 9 p. 1861).

Pohjolan pitk' oli yö!
 Kauan synkk' oli, Suomi, kulkus,
 Pimeydessä riemuton polkus,
 Vaikeat vaivat ja raskas työ.
 Pitk' oli Pohjolan yö!

Vaan eip' yö valoton!
 Tähtöset tuikki välkähytellen;
 Otavanas, sua tiell' opastellen,
 Loisteli säihkyen sammumaton
 Lempi Juslenion.

Vaan jopa Pohjolaan
 Riensi nyt aamu taas rusotellen,
 Valkeni, loistollaan herätellen
 Kalevan urhoja unestaan,
 Nerosi, oi Porthan!

Pitk' oli Pohjolan yö!
 Vaan kesäpäivä jo pimeät poistaa,
 Sätehin sammumattomin loistaa.
 Pohjolan, kun kesähetki lyö,
 Päivänä paistaa yö!

Järven rannalla.

Jyriseepi järvell' aalton hyrsky,
 Heitä möyryttääpi hurja myrsky,
 Pilvet mustat peittää koko taivaan,
 Peittää auringonkin aivan.

Rantaa vastaan vyöryin laineet riehuu,
 Kuohuns' ilmaan lennättäin ne kiehuu,
 Pyrkis ulos piiristään, mut sortuu,
 Voimatoimna uupuin murtuu.

Ihminenkin omin voimin pyrkein
 Yli hälle säätyin rajain jyrkkäin,
 Ryntää, ponnistaa, tai siivin koittaa
 Ylä-ilmoiss' sijan voittaa.

Mutta kaikk' on turha, kalliona
 Luojan sääntö liikahtamatonna
 Kestää rynnäköt; turh' on myös lento,
 Ihmissiip' on aivan hento.

Uhka-ylpeyden myrsky tuopi
 Pilvet vaan ja pimeyttä luopi
 Meidän välillen ja suuren Luojan,
 Ainokaisen voiman suojan.

Asetu, oi aaltoileva rinta,
 Tyyneksi kuin järven kirkas pinta,
 Taivaan armo-aurinkoinen kohta
 Sitten sulle jälleen hohtaa.

Vedestä nyt kuule humu viono,
 Taivahalle nousee sumu hieno;
 Sielukin näin tyynnä ainoasti
 Kohoo maasta taivoon asti.

Laiskuuden ylistys.

Muut ne kiittävät aina ahkeran suuria töitä
 Kuinka hän hikoillen raatävi, puuhaelee.
 Minäpä laulelen: laiskuus Luojan lahja on parhain,
 Oikein jos sitä sä osaat nauttia vaan.
 Ole laiskana, veikko, sitten ei raukene ruumiis;
 Hautahan aikaiseen vaiva ja puuha sun veis.
 Ole laiskana, näin vaan saat sinä suuria toimeen;
 Puolta ei ahkera tee, minkä hän laiskana vois.
 Kun sua sairaus vaivaa, työ sitä pahenteleisi,
 Hiljaa makaile vaan, pianpa paranet taas.
 Suru kalvava seuraa sinua kaikkihin töihin;
 Olepa joutilas, koht' ehtivi Unonen luo,
 Ehtivi Unonen luo ja unhotusjyväset kylvää
 Luomihis, viepi sun pois iloa ihailemaan.
 Mitä on taitehet? — Kaikki vaan ne on laiskurin työtä.
 Ei työjuhtien luo Runotar koskahan käy.
 Almanakassapa viimein katso pyhien joukko
 Ahkeratako lie niissä yhtäkin vaan.
 Kaikki ne laiskana eli, laiskana loikkui ja lihos;
 Joka ei mitään tee, syntiä myös se ei tee!
 Siitäpä pääsivät laiskat taivahan talohon suoraan,
 Pääsivät itse ja myös päästää muitakin voi.

Yhteen kasvaneet koivut.

Kaks kasvoi koivahaista,

Kaks vesoi valkeaista

Yksillä perillään;

Juurensa yhteen juuttui,

Tyvensä yhteen puuttui,

Latvat on erillään.

He niillä huiskaellen,

He niillä kuiskaellen

Puhuelevat näin:

”Kuin tänne, kumppalini,

Osasit parihini,

Kuin vierit vierehein?”

Mun emä maahan puotti,

Sun kevätuuhi tuotti

Siipinsä kepe'in.

Jos toinen meistä sortuis,

Nyt murehisin murtuis

Myös kohta toinenkin.

Virsi kotimaan puolesta.

Oi kuningasten kuningas,
 Sä maan ja taivaan valtias,
 Myös tälle maalle silmäs luo
 Ja armos runsaat lahjat suo!

Vähäinen meidän kansa on,
 Maailman silmiss' arvoton;
 Vaan mitä mahtavinkin vois,
 Jos voimaa Sult' ei saanut ois!

Kuin tomu edessä on maan
 Suuruudet, voimat, vallat vaan;
 Kun viittaa, korkein alenee
 Ja matalaiset ylenee.

Kuink' usein juuri valitset
 Aseikses pienet, alhaiset,
 Siks että Sinun voimasi
 Selvemmin heissä näkyisi.

Kun tahdoit kansan valitun,
 Otitpa ylenkatsotun
 Ja halvan Judan kansan, sen
 Teit vartijaksi totuuden.

Ja Bethlehempä, pienoisin
 Tuo kaupungeista Judankin,
 Sai armon armoist' ylimmän,
 Messiaan nähdä syntyvän.

Oi Herra, kuule meitä myös,
 Tee meissäkin Sun armotyös!
 Suuruutta emme rukoile,
 Me pienuutemme tyydymme.

Jos meidän kansa aina sais
 Vaan olla palvelijana, is,
 Sun töitäs aina toimittaa,
 Valistua ja valistaa!

Taideniikkaseuran vuosijuhlassa

Helmik. 4 p. 1865.

Korpeen kylmään raivasi Suomen kansa
Kodin itselleen, satahaarat hongat
Kaatain kaskeksensa ja kylväin viljan
Siemenet siihen.

Usein kyllä kyntäjän toivot pettyi,
Usein viljan leikkasi harmaa halla,
Usein sulloi taas sota-orhit maahan
Sen kavioidaan.

Turhat kuitenkin eipä olleet työnsä:
Viljamaaks on muuttunut synkkä korpi,
Yhä Pohjaan päin pakeneevi halla,
Kylväjän kauhu.

Samoin *Taiteen* siemenet taivaalliset
Mekin tässä korpehen kylvelemme,
Kylvelemme kaskehen äsken kaattuun,
Tuloa toivoin.

Tuoni kauneimmat kukat usein kyllä
 Tempaa pois, usein kuihtuvi köyhyydestä
 Taimet, ennen vielä kuin puhkeskana
 Kukkaset niistä.

Vaan ei sammua saa toki into tästä!
 Mekin olkaamme tosi Suomalaiset,
 Toiset touot taas yhä kylvään, koska
 Entiset kuihtui.

Uskokaamme: ei mene turhaan työmmе!
 Kerran kypsyy täälläkin Taiteen laihot.
 Lasten lapset nauttivat niitä silloin,
 Siunaten meitä.

Rauta.

Suossa synnyin, suossa kasvoin,
 Venyin suossa viatoinna
 Äitin armahan povella,
 Mannun maammoni sylissä,
 Paistoin purppuran punaisna,
 Ruostehena ruskeaisna.

Ilkeä inehmon lapsi
 Minut suostani sivalsi,
 Ryösti rinnoilta emoni,
 Otti iki-orjaksensa.

Tunki takkini tulehen,
 Tuhkin purppuran tuherti:
 ”Hame orjan harmajana,
 Kulonkarva käskyläisen!

Pieksi paljoinsa poloista,
 Mua muokkasi vasaroin:
 ”Orjan niska notkeaksi,
 Orjan selkä sujuvaksi!”

Työnti tuimahan tekohon,
 Käski työhön kauheahan:
 ”Mene kuuset kaatamahan,
 Heinät katkomaan heleät,
 Kukat taittamaan koreat!
 Terin tuimasti tuhoa
 Kaikki siivin siukovaiset,
 Jalan nelin juoksevaiset!
 Myöskin Mannun maammosesi
 Rinta raatele vakoihin!”

Tästä työstä kauheasta
 Kaikki luodut kammoavi,
 Mua vaivaista vihaavi.

Mutta malta, häijy herra,
 Varo, ilkeä isäntä!
 Itse orpoa opetit,
 Itse neuvoit ilkeäksi! —
 Kun nyt raivohon rupean,
 Yllyn vallan vimmaiseksi,
 Oman heimosi hävitän,
 Sinun itsesi katalan
 Virun sydän-verissäsi,
 Kylven keuhkosi kodassa!
 Sitten siinä pestyäni,
 Pestyäni puhtahaksi,
 Kiillän taas kaunihina,
 Paistan purppuranpunaisna,
 Entistäkin ehdompänä!

Tähden tuikkiminen.

Sä tähtönen kirkas,

Oi sano mi voi

Tuoll' olla sun virkas,

Miks Luoja sun loi?

Suur' aurinko vaan

Voi päiveä suoda

Ja eloa luoda

Yl' ilman ja maan;

Kuu valoa tarjoo,

Kun pimein on yö,

Unt' elävain varjoo:

Se hällä on työ.

Kuin veljesi nuo

Sä pieni et loista,

Et pimeitä poista,

Et ihmeitä luo.

Mut kuitenkin yhä,

Kun tuikkeilet näin,

On rauhoa pyhää
 Mun sydämessäin.
 Ma rohkenen taas,
 Ja kepeämmällen
 Mun tuntuvi jälleen
 Täss' surujen maass'.

Kosk' yön läpi valon
 Näk' eksynyt mies,
 Hän tietävi: talon
 Tuoll' lekkuvi lies.
 Näin, tähtönen, liet
 Myös viittana varmaan,
 Mi luoks Isän armaan
 Laps poloiset viet!

Lempeni ja viisas ystäväni.

”Petosta, valhetta on lempi,

Mitätön, tyhjä uni vain!”

Näin ystävä kokenehempi

Suloista nauroi onneain.

Kun valhe lie, ah ijäst’ ikään

Jos totuus tulematta ois!

Jos unt’ on, soisin ettei mikään

Herättää koskaan mua vois!

Purjehdusretki.

Aamu onpi. Tyynnä lahti
 Niinkuin peili vielä lepäävi —
 Mutta kas! nyt viiri heilahti,
 Tuulen tarkka, valpas vahti.
 Pian tunnet että tuuli valvoo:
 Värehille piirtyy veden kalvo,
 Raitis henkäys jo vilpastaa
 Paahtunehen posken,
 Ja kuin ääni kosken
 Kaukahisen metsä sohahtaa.
 Nyt on aika, pojat, rientäkää!
 Vene veteen sysätkää!
 Purjeet valloillensa,
 Köydet kiinni paikoillensa!
 Onko valmis? — Kyll' on! — No,
 Sitten työnnä ulos jo!
 Hiljallensa vene hiipii,
 Niinkuin hallitsija lintujen,

Kotka, vaikkei souda siipi,
 Kiittää halki ilmojen.
 Matka kulkee kulkuaan;
 Seutuja siis katsellaan:

Tuossa näet ylpeä
 Seisoo kallio;
 Hänpä tahtoo kylpeä:
 Paljaaks riisui jo
 Ruumiinsa hän, veteen astui,
 Mutta vasta jalat kastui. —
 Tässä kas kuin koivu nuori,
 Metsän sorja neitinen,
 Kasvojansa hymyillen
 Kuvastaa. — Hoi, käännä ruori! —
 Siinä liki veden kalvoa
 Oli salaluoto.
 Niinpä usein muoto
 Päält' on kaunis, sydän kavala. —
 Katso nyt taas rantaa tätä
 Someroista.
 Tott' et toista
 Löydä missään emännätä,
 Joka siivota kuin vesi vois!
 Järjestyksessään on kaikki täällä:
 Kivi kaunihisti kiven päällä;
 Kaikki pesty, huuhdottuna; pois
 Ruhkat kaikki lakaistut,
 Läjiin rantaan ajetut. —
 Voipa näiden näköin ihanuutta!

Joka hetki yhä kuvaa muuttaa.
 Niemet, saaret, salmet, kaikki hyörii
 Ympäri,
 Tavoitellen, halaellen pyörii,
 Tanssivi.
 Näön yhden tuskin oikein näit
 Ihaellen,
 Jo se jälleen
 Riensi pois, sä niemen taakse jäit.

Kotilahden kautta näin käy tie.
 Mutta viimeinpä jo joutuu
 Salmi, meren selälle mi vie.
 Metsä tuulen estää. Soutu
 Veikkoset, nyt tarpeen lie.
 Näinhän myös, kun sulla työ on suuri
 Tehtävänä, sille uljaasti
 Riennät, mutta seisahdutpa juuri
 Ennenkun sä ryhdyt. Miele si
 Epäellen liehuu. Toivo, joka täytti
 Rintasi, puhaltamatta on.
 Nyt, mi äsken huokealle näytti,
 Vaikea on, milt' ei mahdoton.

Tuossapa jo onkin salmen suu.
 Katso! Purje äsken riippuva
 Höllällänsä niinkuin kuolleena,
 Äkkipäätä jälleen vilkastuu.
 Kuni orhi, sotatorvet kuullen,
 Pysty-korvin hörkähtää,

Niin nyt purje, tunnettuaan tuulen
 Hengen, riemuin säpsähtää.
 Taaspa höllästy se, joko petti
 Tuuli taasen, vietelyään jätti?
 Useinhan myös poika neiti-lemmen näin
 Sytyttää ja huoleti käy eteenpäin.

Ei, jo tuuli taasen palauupi,
 Purje täyteen jo pullistuupi;
 Vene, uljahasti päälle rynnäten,
 Alkaa taistelun kanss' aaltojen.
 Hei! kuin kokka nousten hyrskii,
 Lainehia vastaan tyrskii.
 Vimmastuin,
 Vaahtosuin
 Aalto estää koittaa
 Kulun rientoa,
 Mutta murtuu voimatta.
 Vene voittaa,
 Laineen niskallen
 Jaloin polkien,
 Kohoaa se korkealle,
 Rientää avaralle
 Selällen vaan eteenpäin. —
 Mieskin vankka näin
 Astuu tietään maailman kautta;
 Turhaan ponnistaa,
 Turhaan pauhajaa
 Pahat vastaan, ei se auta.

Oi sä raitis, jalo miehentyö,
 Kamppaelu aalton kanssa!
 Mahdotont' on että lyö
 Kurja sydän rinnassansa
 Sillä, joka oppi täällä
 Purjehtimaan vastasäällä!

Neidon lohdutus.

Muinoin houkka huokaelin,
 Vähätietoinen valitin,
 Koska kultani erosi,
 Armas läksi muille maille.

Nytp' en aiheetta apeudu,
 Suotta surekaan enää,
 Keinon keksin tuskalleni,
 Mutkan murheellen osasin.

Eron päivä kun tulevi,
 Sulho tielle suoriuvi,
 Merenrannalle menevi, —
 Riennän rannalle minäkin;
 Siinä vielä viivyttelen,
 Kovin kahlehin pitelen.

Kunpa päässeepi käsistä,
 Pursin poijes purjehtivi,
 Joko jäänen mä jälille?
 Enpä jää mä sittenkänä!

Jalkani se jäi jälille,
 Mutta silmät seuroaavi
 Ulapan sini-selille,
 Lakkipäille lainehille.

Vaan kun kultani katoovi
 Etten hänt' eroitakana,
 Silmini selitäkänä,
 Joko jäänen mä jälille? —
 Enpä jää mä silloinkana,
 En jää silloin, enkä milloin,
 Enkä ilmoisna ikänä!
 Josko jäikin silmä raiska,
 Raukesi ilman rajoille,
 Ajatukseni ajelen,
 Työnnän mielen mietteheni,
 Ajan toivoni tuliset,
 Työnnän hehkuvat haluni.
 Ne ne parvessa pysyvi,
 Sulhoani seuroaavi,
 Väsymättä, uupumatta,
 Hetkeksikin heittämättä,
 Vaikka kulkis kaikki rannat
 Vaikka äärihin mailman!

Viinitarhan edustalla.

”Oi terve, tarhuri-neiti!

Kuink’, ihana, käy sun työs?”

Hän hymys ja mulle hän heitti

Tuolt’ alas rypälen myös.

”Oi neitinen, sult’ ihaellen

Mä otan lahjan, min suot.

Vaan mustat silmäsi, kellen,

Oi virka, sä heittänet nuot?”

”Nuot silmäs, mi täynnä on tulta,

Kuin mehu sun marjoissais.

Sep’ onnen autuas, sulta

Ken omaksensa ne sais!”

Suomalaisille.

Miekkain melske kuuluu täällä,
 Kuuluu kalke kilpien;
 Eri huudot onpi väellä,
 Er' on väri lippujen.
 Murhaajatko muukalaiset
 Tulleet on tuhoamaan?
 Voi, ei! miehet Suomalaiset
 Tässä seisoo vastakkaan.

Illost' ilkkuellen peikko
 Muukalainen katselee
 Kuinka veikkoansa veikko
 Raivoellen raatelee.
 Kumpi kaatui, kumpi voitti —
Hän on varmaa voitostaan;
 Min hän turhaan kaataa koitti,
 Kaatuu kaatamattakaan.

Yhtehen min Luoja liitti,
 Kun näin ratketa se voi?

Ykshän Suomi meidät siitti,
 Ykshän kieli meillä soi!
 Valvoimmehan yhdess' yötä
 Äitin sairaan vieressä;
 Yhdessähän teimme työtä
 Korpisuossa synkässä!

Nytkös, koska aamu koittaa,
 Suomi viimein virkoaa,
 Työmme kovan onnen voittaa,
 Korpi kolkko aukeaa,
 Nytkö, veljet, liittoamme,
 Turha riita ratkaiseis,
 Utta toivon toukoamme
 Kateuden halla veis?

Ei! min yhteen Luoja liitti,
 Näin se ratketa ei saa!
 Ykshän Suomi meidät siitti,
 Ykshän kerran peittää maa.
 Yhtenä siis seisokaamme
 Suomeamme suojellen,
 Yhteis-voimin voittakaamme
 Yhteinen vihollinen!

Kumpi suurna, kumpi piennä,
 Olkoon lasten riitana;
 Kyynärähän tok' ei liene,
 Miehen kunnan mittana!
 Ylempänä, alempana,

Mitä siitä huoltakaan,
 Kun vaan kukin portahana
 Onpi Suomen kunniaan!

Juettamani „Säkenien” toisen päivän.

(Monen ja Säkienomalla.)

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Yksi, yksi, yksi, yksi, yksi, yksi,

Luettuani „Säkenien“ toisen parven.

(Montreux'sä Sweitsinmaalla).

Niin mä luulin, niin mä kuulin:

Kaikki kuoli jo kähköset,

Laululintuset katosi

Suomen maasta surkeasta,

Pohjan kolkoilta periltä.

Mitk' on nälkä näännyttännä,

Mitkä kylmä kaatanunna,

Mitkä, muuttaen tapansa,

Havukoina harmajina

Toinen toista raadellunna.

Niin mä luulin, niin mä kuulin. —

Tulipa tänne pohjois-tuuli,

Tuuli tuttava läheni,

Se toi laulut tullessansa,

Saattoi siivillään runokset,

Takaa vuorten viserryksen,

Kauniin maastani kukunnan.

Siitä syämeni sykähti,
 Rinta riemahti suruinen.
 Jopa tunsin, jopa tiesin
 Aamun alkaneen paremman,
 Onnen päivän palannehen
 Suomen synkille saloille,
 Pohjan raukoille rajoille.
 Taashan kaikuu, taashan raikkuu
 Entiset ilo-käkemme,
 Muinahiset lempilinnut.
 Västäräkkisen viserrys
 Talvimyrskyn tauoittaapi;
 Kuultua kevätkeköistä,
 Jänkät jäisimmät sulavat.

Huhtikuun 16 p. 1869 *).

(Kun Suomen uusi valtiopäivä-laki vahvistettuna julistettiin).

Oi päivä kirottu, oi päivä siunattu,
 Oi päivä, jok' ei koskaan unhoitu!
 Ma muistan niinkuin eileen kuinka ensi
 Sanoma sinusta maan kautta lensi:
 Kaikk' kansa kuuli kauhistuin
 Ja seisoi sanattomin suin,
 Sydämin jäätynein, kuin ukon nuoli
 Ois iskenyt sen keskeen -- mutta huoli
 Ja kauhu ensihetken vaan
 Sai vallan, sitten sydämistä
 Tuhannen kertaa tuhansista
 Riemahti ilo kaikumaan.
 Tää Suomen kansa, jörö umpisuinen,
 Kiitoksiin jot'ei syyttä houkuttais,
 Ja jonka niska jäykkä, visapuinen
 Käskystä kellekään ei kumartais,
 Tää kansa, mi niin usein onpi mykkä,
 Kuin nuorin laps *Lear*-kuninkaan,
 Ja kainostellen peittää tunteitaan,

---

*) Sinä samana päivänä v. 1866 Aleksanteri II pelastui murhaajan luodilta.

Jos kohta sydämessä lempi sykkää —
 Se tunteilleen nyt viimein sanat löysi
 Ja yli kuohahti sen sydän täysi.

Sen palatsit, sen mökit matalat
 Kaikk' yhtä kiitosvirttä kaikuivat,
 Hartainta kiitosvirttä kohtaan Luojaa.

Hän oli pelastettu, tukeva
 Lakimme vanhan, pyhän suoja!

Hän oli pelastettu, auttaja
 Elomme kansallisen nuoren
 Ja heikon vielä, vaikka tuoreen!

Nyt edes näit, oi jalo valtias,
 Jos epäillyt liet koskaan lempeämme —

Vaan kuink' ois luulon sijaa rinnassas,
 Sun, joka olet henki hengestämme,
 Jok' aina meidät ymmärsit

Ja meitä tunsit, rakastit —
 Nyt näit kuink' onni Suomen kansan on
 Sun onnestasi eroamaton!

Sen tunsit silloin, tunnet nyt, siis juuri
 Sä tahdoit että antees uusi, suuri,
 Anteistas suurin: jottei enää mikään

Sun kansas ääntä Sulta estää saa —
 Se muistopatsaan' oisi ijäst' ikään,
 Mi tätä päivää meille muistuttaa.

Helsingin teaterin vihkiäisissä.

Marraskuun 27 p:nä 1860.

”Pois on vierryt Wäinämöinen,
 Laannut laulamasta ;
 Herjennyt on kanteloinen
 Käyrä kaikumasta ;
 Siitä huokaa huolissahan
 Suomi nyt ja itkee
 Riutuneita riemujahan,
 Surun aikaa pitkää.”

”Suomen on äänen sortanunna
 Talven tuima valta,
 Laululinnut on paennunna
 Kylmän kynnen alta.
 Tuuli vain hongikossa huokaa,
 Kova hanki kirskuu,
 Nälkäinen hukka ulvoo ruokaa,
 Tiiaspikku tirskaa.”

Näinpä sävel kaikui kankahilta,
 Suomen salost' ääni murheellinen..

Tuuli siivillään vei äänen vienon,
 Kujerruksen kantoi taivahasen.
 Siellä ruskopilven reunall' istui
 Sisarusta kolme kaunokaista,
 Ihanaista ilman neittä kolme.
 Kannel käsiss' istuu impi yksi,
 Laulutar se on, heleäkaula:
 Sulosäveliä helkyttävi,
 Surut sydäimestä sulattavi.
 Toinen impi on Kuvatar kaunis,
 Tenhosormi veistin käsiss' istuu:
 Sillä kallioita kalkuttavi,
 Luopi sankaria, jumaloita.
 Kolmaspa se on korea kuopus,
 Näytelmätär, sisarista nuorin:
 Missä astuu, aukeavi haudat,
 Heräjävi haamut nukkumasta,
 Ylös urhot nousee nurmen alta.
 Kuullessansa Suomen suruvirttä,
 Sydämehen imein syttyi sääli.
 Taivahalta suhisevin siivin
 Laskeusit lohduttelemahan,
 Huolet Suomen huojuentelemahan.
 Ensin Laulutar heleäkaula
 Käänti polvillehen kanteloisen;
 Hypitellen hyppysensä hienot,
 Soittain kielosia kultaisia,
 Lauloi siinä näin ihana impi:

”Kuin talven tuomi,

Kas, sulo Suomi
 Nyt seisoo huolien, huo'aten!
 Vaan kanteleni soiva,
 Se tuopi hoivaa,
 Se tuopi toivoa sydämehen."

"Jo heitä huolet!
 Ei kaikki kuolleet
 Viel' ole virtokset laulajan.
 Viel' kanteloinen kaikuu
 Ja rinta raikkuu,
 Kuin Wäinön aikana vakavan."

Vaikenä jo virsi Lauluttaren;
 Huoltap' ei se Suomen huojentanna,
 Iloa ei soitto synnyttännä.
 Siihen vastas surullinen Suomi:

"Kuulkahan kannel tuossa kaikuu,
 Kuuluu laulu loitto!
 Äänikö Wäinön taasen raikkuu?
 Soiko Wäinön soitto?
 Eipähän soittamassa, veikot,
 Wäinö tässä liekään!
 Sorakieli, äänet heikot
 Tään on soittoniekan."

"Oisko itse Wäinämöisen
 Soittamassa sormet,
 Loiskuis lainehet järven jäisen,

Kukkis kulonurmet!
 Vieläpä nyt on aalto vanki,
 Kituu kahlehissa;
 Vielä pitää talven hanki
 Nurmet nukuksissa”.

Kuvarpa tenhosormi silloin
 Kalkahuttain kalliota alkoi
 Loitsujansa mahtavia laulaa:
 Kieli liikkui, loitsut luikahteli;
 Veistin väänti, paadet pakahteli.
 Näin Kuvarpa tenhosormi lausui:

”Kallio sa kuun ikuinen,
 Vuori päivän polvuhinen,
 Kuule nyt mitä sanelen,
 Kuule mitä sulle lausun!
 En puhu omalla suulla,
 Puhun suulla suuren Luojan!
 En omin käsini väännä,
 Käsini väännän Kaikkivallan!
 Sana kuule, kuule käsky,
 Tenhollista nyt totellos!
 Muuttuos muuttellessani,
 Muodostuos, vuori vahva,
 Wäinämöiseksi vakaaksi,
 Ikuiseksi laulajaksi!
 Mit’ on paasia sinussa,
 Mitä kiviä kovia,
 Siitä runkonsa rakennan,

Siitä kallon kalkuttelen.
 Mit' on puroja povessas,
 Ne ma suoniksi solutan,
 Verivirroiksi valutan.
 Mit' on lunta lappehillas,
 Siitä holvajän hivukset
 Hopeisena heilumahan,
 Valumahan valkoisena.
 Mit' on kuusia kupeillas,
 Honkasia hartioillas,
 Ne ma ruunuksi rakennan,
 Sovittelen seppeleeksi
 Päähän vanhan Wäinämöisen,
 Ilon tuojan ikävöityn".

Jopa kalliosta kuvoaikse
 Muoto va'an, vanhan Wäinämöisen,
 Suomen tarkkamielen, laulukielen.
 Tuosta näin Kuvatar kaunis lausui:

"Ellös surullinen Suomi,
 Ellös itke nyt enää!
 Riemuitse jo rinnassasi,
 Aamuin illoin nyt iloitse!
 Jo on vanha Wäinämöinen,
 Ukko tullunna takasin
 Laulamahan, kukkumahan,
 Soittamaan, helistämähän
 Kansan kaunihin iloksi,
 Sulon Suomensa huviksi!"

Hälveni jo hetkeks' ääni huolen,
 Vaikenivat jo valitusvirret.
 Kuvaa katsoi Suomi ihmeellä;
 Vaanpa kohta taas poloinen parkui:

"Mit' on syytä soitellamme,
 Laulaa riemumiellä?
 Eipä ole laulajamme
 Wäinö tullut vielä!
 Tulta säihkyy Wäinön silmä,
 Sulosuunsa laulaa; —
 Sydän tään on kuollut, kylmä,
 Eikä kai'u kaula!"

Näytelmätär silloin, neito nuori,
 Taivoon kohottavi kätösensä.
 Näin hän lausuu, vanhaa Wäinämöistä
 Maanitellen mielilausehilla:

"Yksin laulan, yksin soitan
 Runoja jo ruostuneita,
 Lauluja lakastuneita;
 Ei mua Suomi soitattele,
 Omat lapset laulattele!" *)
 Niin sa, vanha Wäinämöinen,
 Vihoissasi muinoin virkoit,
 Suutuksissasi nimesit;
 Vierit pois Suomen maasta
 Maille muille kaukaisille.

*) Makkonen.

Kuule nyt mitä sanelen!
 Todet sulle tarkat virkan:
 Linna on tässä laadittuna,
 Kallis kartano rakettu!
 Seinät tehty marmorasta,
 Kuparista katto pantu,
 Sisus kullalla kuvattu,
 Hopehilla holvattuna,
 Ollakses, eleäksesi,
 Ankarast' asuaksesi
 Näillä Pohjolan perillä,
 Suomessa sulohisessa".

Impi vaikeni ja kuulleskeli.
 Turhaan kuultelevat immen korvat,
 Sydän vartoilevi toivoin turhin.
 Eipä käännykänä kulkemasta,
 Palaukaan vanha Wäinämöinen.
 Impi jällen loihe loitsimahan:

"Kun ei tuosta kyllin liene,
 Kun et huoline hopeista,
 Kääntynekään kullan tähden, —
 Kuule nyt mitä sanelen,
 Todet sulle tarkat virkan:
 Ilon pantuna on paasi,
 Laulukivi laskettuna
 Linnan keskelle komean,
 Salin suuren permantohon.
 Siinä istuos ilolla,

Siinä soita riemutellen,
 Kanteletta kaikutellen!
 Siihen tuiskuna tulevi,
 Vilisevi virtanansa
 Kaikki mahtavat mailman:
 Rikkahat ja ruhtinahat,
 Keisarit ja kuninkahat
 Soittoasi kuulemahan,
 Illoa imehtimähän”.

Impi vaikeni ja kuulleskeli.
 Turhaan kuultelevat immen korvat,
 Sydän vartoilevi turhin toivoin.
 Viel’ ei käännykänä kulkemasta,
 Palaukaan vanha Wäinämöinen.
 Impi jälleen loihe loitsimahan:

”Kun ei tuosta kyllin liene,
 Kun et käänny kuitenkin, —
 Kuule nyt mitä sanelen!
 Todet sulle tarkat virkan:
 Kuuluu laaksoista kujerrus,
 Vuorilta valitus-ääni.
 Koko Suomi kaihossahan
 Huokoavi haikeasti,
 Valittavi vaikeasti
 Lähtöä ikirunojan,
 Wäinämöisen vierinteä.
 Vesi silmistä valuvi,
 Kyynel karvas poskipäille;

Jääksi jäätyvi samassa,
Kynttiläksi kangistuvi.

Vaan jos vanha Wäinämöinen,
Laulaja ijan-ikuinen
Takaisin tulisit näille
Poloisille Pohjan maille

* Uuden kuun kulettajaksi,
Uuden päivän päästäjäksi,
Uuden Sammon saattajaksi,
Uuden soiton suorijaksi, — *)

Vesi taaskin vierähtäisi
Suomen silmistä suloisen.

Se ois kyynel riemun kyynel,
Riemun kyynel kirkkahainen,
Se ei jääksi jähmettyisi, —

Päärlynä putoeleisi,
Helmenä helähteleisi

Ihmisten ihanteheksi,

Jumalainkin ihmeheksi!*)

Jopa kuuli vanha Wäinämöinen,
Jo nyt kääntyi ukko kulkemasta.
Käännytti jo hänet kansan kaiho,
Huokaukset Suomen huolellisen.
Jo nyt joutuu, vierii venheessänsä:
Hangat piukkii, airot notkistuvi
Soutaessa seppo Ilmarisen;
Purren hyrskivi kuparikokka

---

*) Kalevala R. 52 v. 495—8.

Melatessa liedon Lemminkäisen;
 Itse istuu jouten Wäinämöinen.
 Eipä aivan jouten istukana,
 Sormin soittelevi kanteloista,
 Suinpa laulaa suloutta Suomen.
 Rantaan rientävät he Suomenniemen;
 Soitto soitollen nyt kaikuu vastaan,
 Riemu riemullen näin raikkuu sieltä:

"Terve tänne, Wäinämöinen,
 Taas nyt soittamahan!
 Terve käyrä kanteloinen,
 Taasen kaikumahan!
 Ilollen nyt ilot tuntuu,
 Riemullen nyt riemut!
 Heitä pois jo huolihuntu,
 Koko Suomenniemyt!"

Murheen jäät jo loiskahtavi
 Riemun lainehiksi;
 Kylmä hanki heilahtavi
 Lemmen kukkasiksi;
 Linnut laulaa virtosia;
 Kesän päivä koittaa;
 Itkein ilokyyneliä
 Koko Suomi soittaa!"

Miks sua rakastan ma?

Nään sulla kauniit silmät,
 Nään sulla soman suun.
 Sua sikskö rakastan ma? —
 Niin onpi monen muun.

Sull' onpi viisas mieli,
 Sä olet taidokas.
 Sua sikskö rakastan ma? —
 Kyll' onpi vertojas.

Sull' lempeä on sydän,
 On sydän viaton.
 Sua sikskö rakastan ma? —
 Niin monen neidon on.

Miks siis sua rakastan ma
 Kaikista enimmin,
 Niin että edestäsi
 Maan kaiken antaisin?

Mun *omani* sä olet,
 Mun oman' ainoa;
 Siks maailma ei kannaa
 Toist' yhtään vertaista.

Koivu Etelässä.

Oi Suomen kaune, koivahainen,
 Solakka, vyöhyt-valkeainen,
 Mi saattanut sun tänne on?
 Sä luulit: ”päiv’ on lempeämpi
 Ja tuuli tuolla hempeämpi,
 Maa antaa runsaan ravinnon.”

”Ma kasvan siellä korkeasti,
 Kohotan pääni pilviin asti
 Kuin muinoin tammi Jumalan.
 Ja katsomahan kummaa uutta,
 Komean koivun tuuhevuutta
 Kaikk’ ehtii kansat maailman!”

Tääll’ oli päivä lempeämpi
 Ja tuulen henki hempeämpi
 Ja runsaat antehetkin maan.
 Mut vaivaisena varreltasi
 Kuitenkin kuihdut huolissasi —
 Tää maa on sulle vieras vaan.

Provessori Lönnrotille

(15 p. Toukok. 1862 erojuhlassa).

Suomea sorteli orjuudessaan
 Kielen vierahan ankara valta,
 Vaan *Sinä* kansasi kurjuudessaan
 Armahtain, vapahaksi sen alta
 Päästit ja neuvoit: tuossa on tie,
 Lupauksen maahan mi vie!

Nääntyä oltihin janohon,
 Kuivaa korpea astuen kauan;
 Silloin, kovahan kalliohon
 Kalkahutellen mahtavan sauvan,
 Laulun lähtehet piilostaan
Sinä sait taas uhkuamaan.

Vuoren päältä nyt nähtyä maan
 Luvatun, mieles jo levätä oisi.
 Mutta ei kansasi kokonaan
 Päästäis, vielä *Sun* viipyvän soisi
 Siksi kun alas *Sun* kantanut on
 Lupauksien laaksohon.

Naurava käki.

Puolessa on jo kesä,
Keskellään Heinäkuu;
Puun latvahan kas tuohon
Käkönen istahtuu.

”Oi kuku, kultarinta,
Taas laula mulle nyt!”
Mut käki pyynnöstäni
Ei lauluun ryhtynyt.

Sanani kuullen nauruun
Vain suureen purskahtaa;
Hän nauraa lakkaamatta:

”Ha, ha, ha, ha, ha, haa!”

”Semmoinen narri nuorna
Kyll’ olin minäkin;
Yöt, päivät tyhjin vatsoin
Ma huusin, hoilailin.”

”Mut työn sen aikaa heitin

Jo muille houkillen;

Ei laulaminen syötä,

Miks viitsis tehdä sen?”

Hän läksi lentämähän,

Ja vielä lennossaan

Hän nauroi hohotteli:

”Ha, ha, ha!” yhä vaan.

”Oi, käki, suloisemmin

Tok’ äänes ennen soi,

Kun suven sanomia

Se Pohjanmaille toi.”

”Kun pitkät ikävuodet

Lempeesti ennustit,

Neidolle sulhon tulon

Nopean lupasit!”

Vieras lippu.

Sadathan kentät näki kuin tää kansa
 Yks kymmentäkin vastaan kestää voi,
 Ne sadat kentät, jotka hiekkahansa
 Ahneesti Suomen miesten veret joi:
 Kun suuren Kustaa Adolfinsa kanssa
 He Saksaan uskonvapauden toi,
 Tai jalo Evert Horn kun heitä johti
 Tuhannenkirkko Moskovata kohti,

Tai kun he seuras Pultavaankin asti
 Kahdettatoista hurjaa Kaarleaan,
 Tai kun he äsken piti urhoisasti
 Yksinkin jätettynä puoliaan,
 Ja viimein vielä verillensä kasti
 Levolla makailevan Ruotsinmaan.
 Vaan ken ne muistaa, kuka tuntee meitä? —
 Työt sankartemme *vieras lippu* peittää.

Nyt rauha ruostua kun miekan antaa
 Ja kansat huolett' askaroida saa,

Laivamme kyntää joka merta, rantaa
 Jokaista lähenevät, maailmaa
 Ylt' ympär' avaraa, ja kantaa
 Kalleinta maasta maahan tavaraa. —
 Vaan kuka tietää sen, ken tuntee meitä? —
 Toimemme kaikki *vieras lippu* peittää!

Ja Suomen miesten kautta tieteen valo
 On monta pimeätä poistanut,
 Ja moni sävel ikisoiva, jalo
 Rinnast' on Suomen miesten kaikunut,
 Lauluiksi liittäin min soi Suomen salo
 Ja mink' on Suomen kansa tuntenut. —
 Vaan Suomalaisiksi ken tuntee heitä? —
 Kaikk' *kielen vieraan vieras lippu* peittää!

Oi Suomen lapsi! Herra kansallemme
 Matalan, halvan sijan tänne loi;
 Et muuttaa taida kaikki, osaksemme
 Min Kaikkivallan viisas neuvo soi.
 Suureksi hengen töissä tok', jos emme
 Me petä, Suomi vielä päästä voi.
 Sä *vieraan kielen vieras lippu* poista,
 Ja kirkkaana sen nimi kerran loistaa!

Suomalainen maamme Ruotsalaiselle.

Oi lyöös liittohon kätesi, veikko!
 Kädet yhdistäin väki voittavi heikko.
 Ken meitä voi murtaa,
 Ken Suomea sortaa,
 Kun yhtenä muurina seisotahan?

Mull' aurinko nouseva paisteli kehtoon,
 Sun pesähäs nukkui päivönen ehtoon;
 Vaan yksiä teitä
 Tok' Jumala meitä
 On käsenyt veljinä kulkemahan.

Sun kallioihis meren murtuvi hyrsky,
 Mun järveäin tyyntä ei liikuta myrsky;
 Mut tuulien tuiske
 Ja kuusien kuiske
 Ne viihdytti lapsina kumpoakin.

Sun rantasi ruotsin lauluja raikkuu,
 Mun saloni suomen runoja kaikuu.

Mut yksi on mieli
 Ja kummankin kieli
 Vain yhtä Suomea ylistelee.

Sun vainios kasvavi vehneä, ruista,
 Mä usein vuolailen pettua puista;
 Mut maan saman juotti
 Veremme, mi vuoti
 Kun rinnoin sotihin rynnättiin.

Siis, veljeni, heitä jo pois viha, vaino!
 Tää Suomihan kummankin armas on ainoo.
 Siit' olkohon riita
 Ja kiistamme siitä
 Ken Suomea parhaiten rakastanee.

Tuhma, raak' on Suomalainen!

"Tuhma, raak' on Suomalainen!"

Niin hän moittii, pilkkajaa. —

Sidottuas umpeen silmät,

Naura vielä sokeaa!

Katkaistuas kotkan siivet,

Ivaa ettei lentää voi!

Poljettuas kansan kielen,

Pilkkaa ettei äänens' soi!

Sorra, polje, ivaa, pilkkaa,

Kylvä vihan siemenet,

Kummastele päälliseksi,

Kun sä koston niittänet!

Turvaton *).

Voi minua poika raukkaa,
 Kuink' olen turvaton!
 Ikäänkuin taivaan lintu,
 Mi lentoon luotu on.

Lepääpä lintunenkin
 Omassa pesässään;
 Vaan mull' ei maailmassa
 Kotoa missäkään.

Ja emä linnunpoikaa
 Siivillä suojelee.
 Minua talven tuisku
 Vain lumin peittelee.

---

*) Ensimmäinen värssy on kansanlaulua.

Varoitus.

Poikani, lemmen purppuraperho
 Pyytäissäs haluin hehkuilevin,
 Hellin tempaos hyppysin,
 Ettei sen runtau vienoinen verho!

Varoitus tytölle.

Sydän poikien lampena lie,
 Min pintahan tien vene piirtää;
 Vaan tuuli kun venosen siirtää,
 Koht' tietymätöinnä on tie!

L'Isle de la paix *).

Sovinnon sua saareks tottakin mainita taitaa:
Juuripa ihminen yks päälles sopia voi!

Lempi ja Lempo.

Lempenä neitonen liehui; kaikki sydämet syttyi.
Miekkoinen, joka sen nai, *Lemmon* kekälen sai!

Runoniekkan sydän.

(Arvoitus.)

Meri täynnä heliöitä helmii,
Jotk' ei voi ihastuttaa ihmissilmii,
Jos myrskyt ei, mi pohjaan asti telmii,
Ne syvyydestä saattais ilmi.

---

*) Pieni luoto liki Rhone-joen laskupaikkaa Genevenjärveen.

L'Isle de la paix*.)

Kaste ja Kyynel.

Kaunis kukka on kauneinnaan,
 Siinä kun kastehen kiiltävi kyynel.
 Viel' ikävän haluhelmiä täynnä
 Silm' ilon säihkyvi suloinnaan.

Elämän meno.

Nuoruus nopsakenkä tepastellen
 Elon tanssiin rientävi;
 Vanhuus sauvan kanssa hoiperrellen
 Ringist' eri pyrkivi.

*) Tämä laulu on otettu kirjasta "L'Isle de la paix" (Geneve).
 Järven.

Komea hautakivi.

Armahas haudan päälle sä loit kiven komean, suuren.
Siksikö että hän pois sielt' ei palata vois?

Suurisuiselle ystävälle.

Hopeanhoitelevaisna miettehes kohosi ilmaan.
Varmaan, arvelin mä, Fenix-lintu on tuo!
Mutta pianpa läiskis! maahan sä putosit jälleen.
Olitkin, nyt minä näin, siipikalanen vaan!

Nuoruus.

(Runebergin mukaan.)

Valloista, mit' onpi taivaan alla,
 Tuonen vaan on vankall' asemalla;
 Tuoni kourallaan armottomalla
 Kaikki luodut tempoaa.

Jos sä kammot Tuonen hirmutöitä,
 Nuorukainen, nauti hetkilöitä!
 Iki-onni sulle hedelmöitä
 Taitaa tuokiossakin.

Maan ja taivahan sä tuokiossa
 Syliis suljet, ilon nautinnossa.
 Riemus mennehetkin muistelossa
 Suloisina säilyvät.

Vaan ei aatos, sääntöjensä orja,
 Tunne nauttii mitä hetki tarjoo.
 Tunne hetkess' ainoassa korjaa
 Kylvöt vuostuhansien.

— Riemuele! Iloon sinut luonut
 Luoja on, siks sydämen on suonut,
 Tuntees pyhään temppeliin ei tuonut
 Vanhuus viel' oo pakkastaan.

Mutta pian — voi! pirahtelevi
 Hetki, onneas mi suojelevi.
 Vanhuus joutuu — mitä tarjoilevi
 Suvi sulle, nauttios!

Nauti, kevähäs kukoistaessa!
 Kukat riutuu myrskyin riehutessa;
 Synkkäin talvi-öiden joutuessa
 Katoo päivä kultakin.

Riemun hetki ainoo, katoovainen,
 Itkuun ei oo luotu, nuorukainen!
 Eikä veres nuori, purppurainen
 Syötäväksi surujen.

Kuule lemmen ääntä kutsuvaista,
 Vienoa, vaan kaikki voittavaista!
 Syleillessäs kultaas armahaista,
 Maailma kaikk' on sylissä.

Lehtiensä lomat täynnä marjaa,
 Viiniköynnös suo suloista varjoo;
 Köyhäkin, kun nauttii min se tarjoo,
 Autuasna astuvi.

Lemmi! Syämes liekki vielä liehuu; —
 Juo! kun maljassasi viini kiehuu; —
 Naura, laula, riemuitse ja riehu!
 Vanhuus joutuu vaivoineen.

Lorelei.

(Heine.)

En tiedä mistähän lienee,
Näin mieleni murheinen!
Sen ehkä tarina tiennee
Tää vanhan-aikuinen.

Jo vilpas ol' illan ilma,
Rein tyynenä rienteli,
Ja vuorien takaa silmä
Viel' auringon välkkyili.

Ja kalliolla neiti
Tuoss' istui ihana,
Ja hajallehen heitti
Hän kultahiuksensa.

Ja laulua kummallaista
Hän lauleli sukeissaan.
Voi sitä ken lumoavaista,
Kul' laulua kerrankaan!

Venheessä poika sousti —
 Het' iskuin palavin
 Silmänsä tuohon nousi,
 Ei katsonut kareihin.

Ma luulen kitahansa
 Sen poikasen pyörre vei. --
 Sen lumous-laulullansa
 On tehnyt Lorelei.

Louhikäärmeen *) tappaja.

(Schiller.)

Miks rientää kansa kohisten
 Kuin koski kautta katujen?
 Tuliko Rhodossa nyt riehuu,
 Kun sekaisin näin kaikki kiehuu?
 Ritarin ratsullaan ma nään
 Keskellä kansajoukon tään,
 Ja, ihme, hänen jäljestähän
 Otusta kummaa vedetähän,
 Kuin louhikäärme muodoltaan!
 Kas kita kuinka irvistääpi!
 Urosta ynnä saalistaan
 Vuoroittain kansa ällistääpi.

Tuhansin äänin huudetaan:

”Tulkaatte syöjää katsomaan,

---

*) *Louhikäärme* on paljo luonnollisempi nimi kuin tuo kummallinen „*Lohikäärme*“. Edellisen on Agricolakin Uudessa Testamentissa joskus käyttänyt.

Mi nieli karjaa, nieli kansaa!
 Täss' sankari on, voittajansa!
 Mont' ennenkin on lähtenyt,
 Petoa tappaa käennyt,
 Eip' yhtään heistä nähty jälleen;
 Ylistys uljahalle tällen!"
 Näin luostarille saavutaan.
 Johannes-ritarit jo tässä,
 Kiireesti kokoon tultuaan,
 On neuvokuntaa pitämässä.

Nuor' urho kainoin askelin
 Nyt astuu eteen mestarin;
 Muu kansa, huutain huikeasti,
 Tungeikse jälkeen saliin asti;
 Ja nuorukainen lausuu näin:
 "Ritarin tehtävän mä tein.
 Mä louhikäärmeen, maamme turman,
 Tuon tänne, se sai multa surman.
 Taas auk' on matkustajan tie,
 Iloisna karjat ulos juoksee;
 Vaaratta polku on, mi vie
 Vuorelle armokuvan luokse."

Mut päämies silmin ankarin
 Näin nimeää: "Työn sankarin
 Teit ritarina uljahana;
 Miehuus on miehen kunniana.
 Vaan mik' ens' tehtävä on sen,
 Ken soturina Kristuksen

On saanut ristin viittahansa?"

Tään kuullen vaalistuvi kansa.

Mut punastuen kumartaa

Ja lausuu jalo nuorukainen:

"Ken ristin tahtoo omistaa,

Ens työkseen olkoon kuuliainen."

"Sen säännön", vastaa mestari,

"Rohkeesti rikoit, poikani.

Totellen hillitöntä mieltä,

Teit työn sä, minkä laki kieltää!"

Tähämpä toinen: "Valtias,

Oi pääätä vasta kuultuas!

La'inhan tosimieltä myöten

Ma luulin tekeväni työtän'!

En huimapäänä lähtenyt,

Kun taistelun tään päätin koittaa.

Ma pedon olen pyytänyt

Tempuilla sukkeloilla voittaa".

"Viis säädystämme, vahvimmat

Uskomme tukipatsahat,

Jo oli saaneet surman tästä,

Kun kielsit meit' yrittämästä.

Mut harmi, halut sotaivat

Sydäntän' yhä kalvoivat;

Viel' unissainkin kaiken yötä

Ma läähättäin tein verityötä.

Ja koska aamu aina vaan

Toi uuden huolen, uuden vaivan,

Hurjistui mielein tuskistaan.
Ma päätin koittaa nimeen taivaan”.

”Mi nuorukaista kaunistaa,
Mist’ urho parhaan maineen saa? —
Näin mietin. — Missä töiss’ on nähty
Nuot miehet, joist’ on runot tehty,
Jotk’ epä-usko pakanain
Asetti säätyyn jumalain?
Rohkeilla retkillään he monta
Petoa tappoi luonnotonta,
He kävi kimppuun leijonain
Ja paini Minotauroin kanssa,
Kernaasti vertaan vuodattain,
Kun voivat auttaa vertaistansa”.

”Ja kristittykö miekallaan
Sais tappa Sarasenit vaan?
Vaan kaataa epäjumaloita?
Ei, pahat kaikki pitää voittaa;
Hän luotu onpi voimallaan
Hädästä kaikest’ auttamaan!
Mut taito voiman apun’ olkoon,
Miehuuden oppaaks äly tulkoon.
Näin mietin usein, katsomaan
Kun pedon jälkiä ma läksin.
Soi Herra viimein neuvoaan;
Riemulla huusin: nyt sen keksin”.

”Eteesi astuin, nimesin:

Mun tekee mieli kotihin —
 Sanasi, Herra, luvan antoi;
 Mun laiva meren yli kantoi.
 Ja, kotirantaan päästyäin,
 Ma käskin sepän kiirehtäin
 Minulle kuvaa laittamahan
 Kuin louhikäärme muodoltahan.
 Lyhytten jalkain nojallen
 Hän paksun rungon rakentaapi,
 Ja rautapaidan suomuisen
 Sen selkä varjoksensa saapi”.

”Pitkäksi kaula koikistuu,
 Ja niinkuin Manan portin suu
 On ammollansa kita suuri,
 Kuin saalistaan se haukkais juuri.
 Ja reunaa myöten uhkaavat
 Terävät piikkihampahat;
 Miekalta näyttää hiotulta
 Sen kieli, silmät iskee tulta.
 Ja viimein häntä määrätön
 Kaikk’ kierrelty on renkaillensa,
 Kuin ois jo surmakääröhön
 Se saanut miehen ratsuinensa”.

”Näin kaikki tarkkaan kuvataan,
 Harmaalla häijyks maalataan:
 Kuin sisälisko eestä, takaa
 Kuin käärme näyttäin, otus makaa.
 Valmiiksi saatuani sen,

Kaks koiristani valitsen,
 Kaks vahvaa, nopsaa, taitavata
 Myös metsähärän murtajata;
 Niit' ärsyttelen yhä vaan,
 Kehoittain vimmaan kiihtyneitä
 Kuvahan hampain tarttumaan,
 Ja käskyilläni neuvon heitä".

"Miss' alta hampaan sija on,
 Kun vatsa onpi suomuton,
 Siihenpä käsken tarttumahan,
 Terävin hampain haukkaamahan.
 Ma itse, ase pivossain,
 Kiihoitan oivaa orhiain,
 Arabilaista suvultansa,
 Ja kun se hirnuu tulissansa,
 Kannukset pistän kupeesen,
 Ja louhikäärmeen päälle karkaan,
 Ikäskuin tappaakseni sen
 Kädestä peitsen heitän tarkkaan".

"Vaikk' orhi kuorsuu kauhistuin
 Ja karkaa pystyyn vaahtosuin,
 Ja koirat vinkuu tuskissahan,
 En lakkaa, koitan uudestahan.
 Kuukautta kolme peräkkäin
 Heit' yhä harjoittelin näin
 Siks kun he taipui työlle tällen,
 Palasin sitten tänne jälleen.
 Vast' aamu kolmas mulle nyt

Rannoilla näillä kerkes koittaa;
 En paljon yhtään levännyt,
 Niin harras halu oli voittoa”.

”Sill’ uusi murhe kotimaan
 Kiihdytti vihan’ uudestaan:
 Kaks paimenta, mi eksyi suolla,
 Taas löyttiin raadeltuna tuolla.
 Nyt päätöksen teen joutuiseaan,
 Totellen sydäntäni vaan.
 Ma käsken kantapoikiani,
 Käyn selkään ratsun neuvomani,
 Myös jalot koirat kanssa vien,
 Ja ankaran sun kieltos tähden
 Ma kuljen salaa syrjätien.
 Ilolla taisteluun näin lähden”.

”Sä tiedät, Herra, kappelin,
 Min käsky jalon mestarin
 Rakensi vuoren kukkulalle,
 Mist’ yltää silmät avaralle.
 Se pien’ on, näölt’ arvoton,
 Mut ihmekuva sisäll’ on:
 Maria neitsyt lapsen kanssa,
 Edessä viisaat polvillansa. —
 Huipulle jyrkkä porras vie,
 Astinta sata vaivaloista;
 Mut vaivasi, kun loppuu tie,
 Jesuksen näkö kohta poistaa”.

”Juurella tämän kallion
 On luola jylhä, pohjaton,
 Suon sumust’ aina kosteana;
 Siin’ ei näy päivää, kuutakana.
 Sen sisälläpä päivät, yöt,
 Mielessä aina murhatyöt,
 Sikiö Manalan tuo häijy
 Likellä temppeleä väijyy.
 Ja tuhotietä kulkemaan
 Kun sattuu vaeltaja raukka,
 Jo karkaa peto piilostaan
 Ja saaliikseen sen kohta haukkaa”.

”Edellä tuiman taistelun
 Viel’ astun vuorikirkkohon;
 Mä Kristus-lasta rukoelen,
 Synneistä itsein puhdistelen.
 Vaan sitten rantahaarniskan
 Jo puen päällein kirkkahan.
 Ma tempaan peitsen käteheni,
 Ja astun alas toimelleni.
 Jäljelle kantapojat jää,
 Viimeiset käskyni kun saivat;
 Orihin selkään hyppään mä.
 Nyt varjelkohot mua taivaat”.

”Kun joudun siitä lakeaan,
 Jo koirat kohta haukkumaan,
 Pelolla kuorsuu ratsu parka,
 Paikalt’ ei lähde, pystyyn karkaa.

Näenpä aivan liki tuossa
 Jo inhoittavan kimpun suossa:
 Paisteessa päivän peto makaa.
 Sen päälle koirat käyvät takaa;
 Mut nuolina he pakenee,
 Kun häijyn ulvonnin he kuuli,
 Ja käärme kidan aukaisee,
 Ja siitä huokuu myrkkytuuli”.

”Mä heitä jälleen rohkaisen,
 He vimmoin tarttuu käärmeesen;
 Mä itse kaikin voimin viskaan
 Mun peitseni; se sattuu niskaan,
 Mut voimatta, kuin puikko ois,
 Se hyppää suomuksilta pois.
 En enätäkään heittää toista,
 Kun silmää basiliskimoista
 Otuksen julman säikähtäin,
 Ja suusta suitsuuvaista tulta,
 Oriini karkaa taaksepäin —
 Nyt toivo raukeaa jo multa!”

”Selästä ratsun hyppään pois —
 Viel’ ehkä apu miekast’ ois, —
 Mut lyönnit kaikki käyvät hukkaan,
 Kivinen kuor’ ei naarmistukaan.
 Nyt pedon häntä heilahtaa,
 Mun alas maahan paiskahtaa.
 Jo näen kidan ammollansa,
 Jo haukkaa mua hampahansa, —

Mut koirat käärmeen kupeesen
 Taas käyvät kiinni vimmittuna;
 Se pysähtyy ulvoen,
 Kivusta niinkuin halvattuna”.

”Kun vielä heidän kahssahan
 Se puuhaa, ylös kavahdan.
 Nään paljaan paikan, joutuisasti
 Syvälle siihen kahvaan asti
 Mun miekkain painuu, aukaisten
 Verien mustan lähtehen.
 Nyt vaipuu peto, kaatuissansa
 Mun raskahalla rungollansa
 Myös peittäin. Pääni pyörtyvi.
 Kun jälleen herään uusin voimin,
 Nään raadon tuon, nään poikani,
 Mi mua hoitaa hellin toimin”.

Ja riemu kauan hiltynyt
 Rinnoista raikahtavi nyt,
 Kun urho sai sanoneheksi.
 Ja paisuin kymmenkertaiseksi
 Kaikusta seinäin, tuhannet
 Sekaisin pauhaa sävelet.
 ”Hän kruunun ansainnut on!” huutaa
 Myös ritarit kaikk’ yhtä sunta;
 Ja kansa sadoin kiitoksin
 Hänt’ osoittaa, mi pedon kaati.
 Mut synkk’ on silmä mestarin,
 Hän vaiti-olemista vaatii.

Ja virkkaa: ”Kätös vahva löi
 Tään pedon, joka meitä söi;
 Sun jumalaks on kansa tehnyt;
 Ma sääty tuhoks olen nähnyt.
 Sydämes käärmeen ilmi luo,
 Mi vielä häijymp’ on kuin tuo.
 Sen, joka myrkyttävi mielet,
 Ja nostaa riidat, pahat kielet;
 Tää henki uppiniskainen,
 Pyhimpäin käskyin halventaja,
 Mi ratkoo joka sitehen,
 Se maailman on hajoittaja!”

”Uljaan’ on Sarasenikin,
 Vaan kuuliaisuus pantihin
 Merkiksi kristityn. Kas täällä,
 Miss’ orjan halpa hame päällä,
 On taivaan Herra astunut,
 Tää sääty onpi ottanut
 Vaikeimman käskyn täyttääksensä:
 Kurissa pitää sydämensä! —
 Sä lähde silmistäni pois,
 Sinussa turhuus valtaa mieltä!
 Kuin Herran ristin pitää vois,
 Ken ikeen kantaaksensa kieltää?”

Vimmoissa kansa möyryää,
 Niin että seinät tärähtää,
 Anteeksi ritaritkin anoo.
 Ei nuorukainen mitään sano,

Hän riisuu vaatteet ritarin,
 Suun painaa käteen mestarin,
 Ja lähtee. — Hellästäipä huutaa
 Tää jälkeen: "Poikan', anna suuta!
 Myös tämän kestit taistelun,
 Mi kovimmasti voimas koitti.
 Heh risti taas. Se palkka on
 Nöyryyden, itsensä mi voitti".

Sataa *).

(Petöfi).

Kas, sataa, sataa, sataa,
 Sataapi suuteloita!
 Sataapi huulilleni
 Makeita pisaroita.

Ja sadesumun kautta
 Myös välähtääpi tulta;
 Salammat nuot ne säihkyy
 Sun silmistäsi, kulta!

Jop' ukon jyrinääkin
 Uhaten kuuluu tuosta.
 Toruen äitis tulee.
 Voi, pakoon täytyy juosta!

---

*) Näitä unkarilaisia runoelmia suomentaessa on minulle ollut apuna toht. Blomstedtin tekemä suorasanaainen käännös.

Runoni.

(Petöfi).

No, kaikkiapa kuuluu!
 Vai runon' aina vaan
 Matelis maata myöten,
 Ei ilmaan kohoiskaan? —
 Se tosin maassa mataa,
 Kun niin mun käskyn' on;
 Pujahteleepa joskus
 Se myös maan rakohon.
 Ja usein sukeltaa se
 Syvimpään syvyyteen
 Syvimmän valtameren, —
 Inehmo-sydämeen.
 Mut kun taas käskein lausun:
 ”Nyt kohoo korkeellen!”
 Koht' ilmaan lentäin laulaa
 Se niinkuin leivonen.
 Viel' yllyttäin kun huudan:
 ”Ylemmä nouse vaan!”
 Se kohoo kotkain kanssa
 Lennossa kilpaamaan.

Väsyvät kotkat viimein,
 Ei väsy runoni.
 Nyt taivaan pilvein rataa
 Jo tuolla kulkevi.
 Ja eipä viihdy kauan
 Parvessa pilveinkään;
 Se kohti taivaan kantta
 Jo lähtee lentämään.
 Ja pimennyt par'aikaa
 Jos päivän paiste ois,
 Sivuitse suhauttain
 Runoni ehtii pois.
 Sivuitse suhauttain
 Pimeesen päivään luo
 Vain yhden katseen, kohta
 Kirkasna paistaa tuo.
 Vaan runon' yhä nousten
 Ei viivy vieläkkään;
 Se saapuu tähti-tarhaan
 Kaikista äärimpään.
 Ja siellä, mihin loppuu
 Jo luomat *Jumalan*,
 Se kaikkivallallansa
 Luo *uuden maailman!*

Lausuisiko joskus Luoja mulle.

(Petöfi).

Lausuisiko joskus Luoja mulle:

"Itse valitse, mun poikasein,

Minkä kuolon soisit itsellesi!"

Rukoelisinpa Hältä näin:

Tulkoon kuolo, kosk' on raitis syksy,

Koska päivä vielä kultailee

Keltalehtiä, ja kevät-lintu

Lähtölauluansa laulelee.

Tulkoon kuolo, hiljaa, huomaamatta,

Tulkoon käynnin kuulumattomin,

Niinkuin luontoakin syksy hiljaa

Vaivuttaapi talvis-unihin.

Lähtölaulun silloin ihanaisen

Vielä laulaisin kuin lintunen,

Laulun, mikä sielun pohjaan tuntuis,

Kuuluis ylimpäänkin taivaasen.

Ja kun laulu lakkaa, silloin tullos
 Huuliani kiinni sulkemaan,
 Suutelollas sulkemaan, oi neito,
 Kallein mulle *tyttäristä maan!*

Jos en näin saa — silloin soisin kuolla,
 Kosk' on armas aika keväinen,
 Sotakevät, jolloin ruusut puhkee,
 Veriruusut rinnast' urhojen.

Jolloin torvi, sodan satakieli,
 Laulaa kesken savun, salamain.
 Silloin kuolo tulkoon, veri-ruusu
 Puhjetkoon myös minun rinnastain.

Ja kun ratsun selästä ma vaivun,
 Paina suukkos mulle huiuhin,
 Sulje huulen', Impi Vapauden,
Taivaan tyttäristä kallehin!

Ainehisto *).

	Sivu.		Sivu.
Armaalleni	3.	Luettuani Säkenien toi-	
Ne ovat vait	4.	sen parven	52.
Karkuri	5.	Huhtikuun 16 p. 1869 .	54.
* Sotamies-laulu	8.	Helsingin teaterin vihi-	
* Nyt on aika armastella	10.	kiäisissä	56.
Rantakalliolla keväällä	11.	Miks sua rakastan ma	66.
Tottelemättömät jäsenet	13.	Koivu Etelässä	68.
* Kova rangaistus	14.	Provessori Lönnrotille	69.
* Armasta odottaessa . . .	16.	Naurava käki	70.
Pikku Julius vainaa . . .	17.	Vieras lippu	72.
* Neuvo	18.	* Suomalainen maamme	
* Neidon rukous	20.	Ruotsalaiselle	74.
Clarens'in hautausmaalla	21.	Tuhma, raak' on Suo-	
Ainoa hetki	22.	malainen	76.
Vakoja	23.	Turvaton	77.
* Suurelle herralle	25.	* Varoitus	78.
* Pohjolan valkeneminen	26.	* Varoitus tytölle	78.
Järven rannalla	28.	L'Isle de la paix	79.
Laiskuuden ylistys	30.	Lempi ja Lempo	79.
* Yhteen kasvaneet koivut	31.	* Runoniekkan sydän . . .	79.
Virsi kotimaan puolesta	32.	* Kaste ja kyynel	80.
Taideniekka-seuran vuo-		* Elämän meno	80.
sijuhlassa	34.	Komea hautakivi	81.
* Rauta	36.	Suurisuiselle ystävälle	81.
Tähden tuikkiminen . . .	38.	* Nuoruus (Runeberg) . .	82.
Lempeni ja viisas ystä-		* Lorelei (Heine)	85.
väni	40.	Louhikäärmeen tappaja	87.
Purjehdusretki	41.	Sataa (Petöfi)	99.
* Neidon lohdutus	46.	Runoni (Petöfi)	100.
Viinitarhan edustalla . .	48.	Lausuisiko joskus Luoja	
* Suomalaisille	49.	mulle (Petöfi)	102.

*) Tähdellä merkityt ovat ennen olleet painetut kalenterrissa Mustikoita ja Mansikoita tai Kuvalehdessä Maiden ja Merien takaa.

Hinta: 1 markka 50 penniä.